

Business

Biznis bez predrasuda. Iako statistički podaci govore da u Americi i dalje vlada neravnoteža između rasa, i da je još uvek izražena velika prednost belaca u obrazovanju i finansijskim prihodima, poslednji rezultati popisa stanovništva ilustrovali su nešto drugačije podatke. Naime, broj američkih firmi u vlasništvu Afroamerikanaca rastao je u periodu od 1997. do 2002. godine po četiri puta bržoj stopi od nacionalnog proseka za sve firme, saopštila je američka Vlada. Samo u 2002. godini preduzetnici crne boje kože imali su u svom vlasništvu pet odsto svih firmi u SAD, sedam odsto firmi bilo je u vlasništvu preduzetnika latinoameričkog porekla, a žene svih rasa i etničkih pripadnosti posedovale su 28 odsto firmi. Ipak, istina je da većina kompanija u vlasništvu crnaca spada u grupu malih kompanija i da čak 92 odsto ovih firmi zapošljava samo vlasnike.

Indija – zemlja skupih kola. U Indiji i dalje sve više raste tržište luksuznih automobila, a nemačko-američka korporacija *Dajmle-Krajsler* procenjuje da će ta zemlja u narednih 10 godina postati jedan od najvećih kupaca svih vozila. Direktor *Dajmle - Krajslera* za Indiju *Vilfred Olbur* ocenio je da je prošla godina bila fenomenalna za kompaniju, koja je u toj zemlji zabeležila rekordnu prodaju 2.019 *Mercedes-Benc* vozila. Iako je broj isporučених automobila skroman u poređenju s više od milijardu stanovnika Indije, sve brojnija srednja i viša klasa počinje da kupuje skupa luksuzna vozila, u skladu sa ubrzanim privrednim razvojem.

Softveraši imaju najpopularnije poslove. Softver inženjer je trenutno najtraženiji posao u SAD, navodi se u objavljenom istraživanju korporacije *Tajm*. Na drugom mestu su visokoškolski profesori i administratori, a na trećem finansijski savetnici. Posao inženjera za softver je na vrhu liste najpopularnijih poslova, ne zbog plate koja je u proseku 80.500 dolara godišnje, već zbog velikih izgleda za dalji razvoj i kreativnih mogućnosti koje posao pruža, kaže analiza. Na drugom mestu su profesori, sa platom od 81.000 dolara godišnje, instruktori i upravnici u visokim školama jer imaju najkraće radno vreme u proseku 30 sati nedeljno i najduže godišnje odmire u proseku 31 dan.

Mali lideri. "Zašto bih igrao video igrice, kada mogu da započnem svoj biznis"- ovom filozofijom života vodi se petnaestogodišnji Amerikanac *Johan De Angelis*, i ne samo on, već i cela četa američke dece i tinejdžera koji su odlučili da svoj letnji raspust provedu u biznis kampovima, pripremajući se za osnivanje „velikog“ biznisa. Jedan od kampova te vrste je i *Jacobson Entrepreneurship* kamp u kojem je i mladi *De Angelis* stekao prva iskustva iz oblasti strateškog menadžmenta, finansijskog planiranja, marketinga i ostalih ekonomskih disciplina. Do sada je u Americi akreditovano čak 2400 biznis kampova namenjenih mladima uzrasta od 8 do 19 godina.

Microsoft legalizuje i u Kini. Kineski *Lenovo* i *Microsoft* zvanično su potpisali ugovor o instaliranju *Windows* operativnih sistema na *Lenovo* kompjutere koji se proizvode u Kini. Sporazum će doneti *Microsoft* oko \$1,2 milijardi prodajom *Windows* operativnih sistema u narednih 12 meseci. *Lenovo*, inače najveći kineski proizvođač kompjuterske opreme, tako je postao prvi u svojoj zemlji koji će instalirati legalan softver budući da je softverska piraterija u Kini vrlo raširena. Pored *Lenova*, još tri kineska proizvođača su najavila planove o kupovini *Windows* operativnih sistema u ukupnoj vrednosti od \$400 miliona. Svi ovi dogovori predstavljaju i napor kineske vlade u slamanju piraterije koja je uzela maha.

Harli Dejvidson stigao u Kinu. Ljubitelji motorcikala početkom ovog meseca pohrlili su u novi salon *Harli Dejvidsona* u Pekingu, pozirajući oko legendarnih američkih simbola. *Dejvid Foli*, izvršni direktor *Harli Dejvidsona* u Aziji kaže da je popularni *Harli* definitivno mnogo više nego mašina. "To je način života i iskustva koje ide sa tim životnim stilom". Novi salon će pomoći da se zadovolji sve veća potražnja za snažnim motorima koji su do sada u Kini mogli da se nađu isključivo na crnoj berzi. Moguće je da prodaja u početnoj fazi neće biti velika zbog saobraćajnih ograničenja koja važe u većini velikih gradova. Na primer u Pekingu je saobraćaj zabranjen za motocikle na većini glavnih saobraćajnica. Ljubitelji ovog motora smatraju da su ta ograničenja u suprotnosti sa samim duhom *Harli Dejvidsona* koji simbolizuje slobodu, nesputanost i osobenost.

Communications

Zaboravite tastaturu. Ubacivanjem opcije „pretraživanje glasom“ *Google* namerava da unapredi krstarenje Internetom i tako omogućiti slabovidim i slepim ljudima da neometano koriste Internet. Patent odobren 11. aprila obuhvata glasovni interfejs za pretraživače i daje rezultate na osnovu glasovnog upita. Njegovim korišćenjem pretraživanje bi moglo da se obavi i uz pomoć mikrofona ili telefona. Ranija iskustva su pokazala da bi mogući problemi u primeni programa bili prevodenje glasovnih upita za pretraživanje sa jednog jezika na drugi i stvaranje dovoljno velikog rečnika koji će zadovoljiti većinu zahteva, kao i prepoznavanje govora u realnom vremenu.

Veruj u Mars! Kompanija *Mars* će se pojaviti na *Svetskom prvenstvu u fudbalu* sa planovima da poznatu čokoladicu *Mars* preimenuje u *Believe* za vreme trajanja prvenstva. Ova kompanija želi da kao i mnogi iskoristi najveći sportski događaj kako bi povećala vizibilitet. Oglašivači se nadmeću ko će izaći za originalnijom idejom. Poznati brend među dezodoransima *Sure*, za potrebe reklame angažovao je specijalnog animatora koji je radio efekte na filmovima *Hari Potter*.

Najinovativnije svetske kompanije. Kako bi otkrili koje kompanije pružaju najbolja rešenja i na koji način dolaze do njih, poznati ekonomski časopis i internet portal *BusinessWeek* u saradnji sa *Boston Consulting Group* sproveo je drugo godišnje rangiranje 25 najinovativnijih kompanija. Više od 1000 senior menadžera učestvovalo je u ovom globalnom istraživanju. Top pozicije na ovoj listi zauzele su kompanije *Apple* sa novim rešenjem *iPod*, a nedaleko iza nje su i *Google*, *Toyota*, *P&G*, *BMW*, i mnoge druge inovativne kompanije.

Mini pakovanje. Da li potrošači zaista žele manje onoga što vole? Koka-Kola je ubeđena da će im prepakivanje proizvoda u manje konzerve povećati prodaju. *Stefani Bekster*, viši menadžer komunikacija u korporaciji Koka-Kola u Torontu, kaže da je prošlogodišnje lansiranje mini konzervi nekih njihovih napitaka pokrenuto upravo na zahtev potrošača. Ovim potezom kompanija želi da obezbedi kupcima upravo onu količinu koja im je potrebna u tom momentu, navodeći da mnogi ljudi ne popiju celu količinu napitka iz konzerve pri brzim obrocima ili potrebi za kratkim osveženjem.

Britanski političar kao Kameleon. *Laburisti Toniya Blera* brendirali su lidera *Konzervativne stranke Dejvida Kameruna* i nazvali ga kameleonom pred lokalne izbore planirane za idući mesec u Velikoj Britaniji. Oni su u medije plasirali maskotu višebojnog kameleona na biciklu koji predstavlja *Kameruna*. Njihova želja je da okarkaterišu lidera *Konzervativaca* kao političara koji menja svoje stavove govoreći ono što javnost želi da čuje.

Amerika vas podržava! Početkom ovog meseca u SAD počela je još jedna reklamna kampanja koja poziva Amerikance da pruže podršku američkim trupama. Vodeći list *San Francisco Chronicle* postavlja pitanje: "Da li je to zaista poruka zahvalnosti ili loš pokušaj odbrane rata u Iraku?" Plakati, spotovi i Internet oglašavaju građane na veb sajt "Amerika vas podržava". Različite su reakcije na ovaj vladin potez. Dok komunikolozi primećuju da se oseća ratna propagandna mašinerija, *Ellis Verdi*, predsednik *Saveta za oglašavanje (Ad Council)* odbacuje ove kritike, govoreći da je najvažnije da se ovde radi o osamnaestogodišnjacima, Amerikancima, ljudima koji su pod velikim stresom. Inače, *Savet za oglašavanje* je osnovan 1942. godine kako bi povećao podršku učešća u Drugom Svetskom ratu.

Tips and tricks – Da li znate pravila brainstorminga? I deo

Brainstorming sesije kao put do efektivnosti i efikasnosti tima koji radi na nekom projektu nije samo moderan izraz za konsultacije i brifinge već je u sve većoj meri ključ uspešno obavljenog projekta. Ovo „provetravanje mozga“ ili „rasplamsavanje duha“ koristi se još od 1941. godine i iako izgleda jednostavno, podrazumeva niz pravila.

Nekoliko dana pre seanse trebalo bi obavestiti učesnike o problemu koji bi trebao rešiti. Brainstorming grupa se sastaje dva puta – prvi put da bi stvorili ideje, drugi put da bi ih vrednovala i kritikovala. Seansa se zakazuje u prepodnevnom satima a u 50 minuta njenog trajanja trebalo bi izneti problem, ponovo ga definisati i kreirati ideje.

1. Pravite jasan koncept, budite objektivni

Definišite u jednoj rečenici što tačnije ono što želite da postignete izbegavajući konfuzne i uopštene izjave jer učesnici neće znati odakle da počnu. Napišite i odštampane željeni cilj i zalepite ga na zid ili na neko vidno mesto tako da je u toku sesije svima na vidiku.

Vizija bez akcije je samo san. Akcija bez vizije umire tokom vremena. Vizija zajedno sa akcijom može promeniti svet!

Joel Arthur Barker

Npr. „Koja su tri glavna načina za isticanje kvaliteta vode „Blagorodna“ brenda na reklamama?“, „Koji su najjednostavniji načini da obavestimo javnost da je kancelarija.com najbolji portal za mali biznis“...

2. Izaberite učesnike za tim

Jednu osobu koja će voditi sesiju, organizovati, zapisivati ideje i davati podstrek za kreativno razmišljanje. Dve ili tri osobe koje su uključene u projekat, ali i dve do tri osobe koje nisu upućene u projekat, jer je to dobar način za priliv svežih ideja. Birajte pametne i kreativne ljude i ne okupljajte više od osam ljudi. Ako više ljudi želi da učestvuje planirajte više sesija. Grupa u proseku tokom seanse stvori oko 50 ideja, a ako je uspešna i čitavih 100 ili više.

3. Dobra priprema = dobra realizacija

Birajte lokaciju koja će u dodatnoj meri podstaći kreativno razmišljanje, po mogućstvu dalje od buke i upadica. Ponesite sav potreban pribor kao što su veliki papiri, markeri, čiode za najkreativnije ideje koje možete nakačiti na zid, podstrekači ideja kao što su albumi, časopisi, kompjuter sa internet konekcijom i igračke koje prave ležerniju atmosferu i podstiču kreativno razmišljanje.

Poželjno i nepoželjno tokom brainstorminga?

- poželjne su čudne, bizarne, lude ideje
- negativnost: apsolutno nepoželjna
- ne osporavajte ideje, nadgrađujte ih
- ako je sesija duga, obavezno pravite kratke pauze
- lider sesije treba da daje podstrek lepršavim idejama, ne da kontroliše njihovu ispravnost
- bitno je učešće svih članova, nepoželjne su govornice samo jednog člana
- podsećajte članove na početnu ideju sesije ako energija i entuzijazam počnu da opadaju
- na kraju sesije glasajte palcem za svaku ideju

4. Na brainstormingu

Lider treba da otvori, da uvodnu reč u vidu pregleda projekta i naglasi da su bizarne i čudne ideje dobrodošle a smetnje iz okruženja nedopustive. Precizirajte KO će uraditi ŠTA, KADA i KAKO nakon sesije. I naravno na kraju ljubazno se zahvalite svim članovima.

Slobodno proverite svoj mozak tokom praznika, biće Vam koristan za prvi brainstorming na poslu. Srećan Uskrs!

Vaš Bovan tim

SEMINARI, KONFERENCIJE:

- **26. april 2006.** – CRM – Customer Relationship Management konferencija, Hyatt Regency Hotel Beograd, organizacija ITEAM Beograd
- **21. april 2006.** - Prva konferencija o unapređenju usluga, Hyatt Regency Hotel Beograd, organizacija FIC
- **25. -26. maj 2006.** Treća međunarodna konferencija marketing istraživača Jugoistočne Evrope SEEMAR, Madlenijanum

Urednik: Ana B. Bovan
Zamenik urednika: Maja Vlahović
Za vas pišu i

M. Barać, M. Reić, S. Koprivica, I. Marković,
A. Đukić, M. Bučković, J. Marković

Bovan Consulting
BUSINESS & STRATEGY COUNSEL

Prijava i reklamiranje: bc.bilten@bovan.co.yu
Adresa redakcije: Francuska 55, 11000 Beograd, SCG
posetite **bovan.co.yu**
Fix +381 11 3036 133, 3036 134,
fax +381 11 3284 380